

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoani; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luljkenaar Franken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wansword; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smits, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zonde men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Melchizedek, de koning van Salem, I. — Uit de Schrift: IJdele Godsdienst (Jac. 1:26). — Kerkelijk leven: Ten behuile, II. Het Handboek van Prof. Dr A. G. Honig, I. Dr J. H. Sillevs Smitt, „München“ en „Godesberg“. De Grootte Catechismus van Zacharias Ursinus, X. — Even parkeren: Nomaden. — Pop. wetensch. schetsen: Geestelijke volksgezondheid, VI. — Uit de historie: Prof. Dr H. H. Kuyper over het karakter en de bevoegdheid der meerdere vergaderingen, VIII. — Opvoeding en onderwijs: Een nieuw pleidooi voor „de“ vereenvoudigde spelling, IV. — Vrouwenvragen: Nog eens: De Christenvrouwenbond. — Brief uit Amerika: De Spreekende Slang. — Stemmen uit onze Kerken. — Perschoon. — Kerknieuws. — Bijlage: Heideb. Catechismus, blz. 49 tot 56.

HOOFDARTIKEL

Melchizedek, de Koning van Salem door Dr J. H. Kroeze.

Hoofdstuk 1: De figuur van Melchizedek.

§ 1. De figuur van Melchizedek is omgeven met een waas van geheimzinnigheid. Het is niet met schennende hand, wanneer we trachten dit waas weg te nemen. We bedoelen immers niet hem van zijn verhevenheid en heiligheid te ontdoen. Daarmede toch omgeeft hem de Schrift zelve. Want Psalm 110 noemt hem als den Priester, naar Wiens ordening of „op Wiens wijze“¹⁾ Davids Heere in eeuwigheid Priester zal zijn. In den brief aan de Hebreërs wordt gezegd, dat de vele dingen, die over hem te zeggen zijn, moeilijk uiteen te zetten zijn (5:11); dezelfde brief wekt op om toch vooral te overwegen, hoe groot deze Melchizedek geweest is (7:4). De Heilige Schrift geeft hiermede duidelijk aan, dat Melchizedek een bijzondere en verheven persoon is, over wien te handelen veel inspanning van ons zal vragen.

Met het waas van geheimzinnigheid bedoelen we dan ook niet die sfeer van verhevenheid, waarin de Heilige Schrift hem zet, maar de wonderlijke verhalen en vreemde voorstellingen, die de menschen van allerlei tijden en verschillende richtingen om zijn gestalte hebben geweven. Ze zijn geworden tot een warnet van geheimzinnigheid, waarachter de aanzienlijke gestalte van Melchizedek schuilt gaat. Het is juist de eerbied voor de Schriften, die nopen moet die menselijke opvattingen ter zijde te stellen, opdat we Melchizedek zien, zóó als de Schrift hem teekent.

De wijze, waarop Genesis 14 Melchizedek ten loonele voert, geeft geen enkele aanleiding tot bovenbedoelde vreemde voorstellingen. Als nergens anders in de Schrift van Melchizedek melding was gemaakt, zouden er stellig niet zooveel van dergelijke meeningen ten beste gegeven zijn. Dit wil echter niet zeggen, dat de andere Schriftuurplaatsen, die over Melchizedek handelen, wél tot zulke opvattingen aanleiding geven. Het is de menselijke geest, die er aanleiding aan genomen heeft voor afwijkende gedachten; vooral aan wat de brief aan de Hebreërs over Melchizedek zegt. De menselijke geest, die traag is in het hooren, d.w.z. in het nadenken over het gehoorde en daardoor de uiteenzetting over de dingen van Melchizedek moeilijk maakt, is blijkbaar niet traag in het werkzaam zijn aan eigen gedachtenspinsels. Het verkeerde van deze werkzaamheid is, dat de mensch daarin zich zelve uitleeft; hooren vraagt zelfverloochening. De Schrift vraagt altijd van ons dat we volgen.

§ 2. Zoowel door Joodsche als door Christelijke schrijvers is op de gewraakte wijze over Melchizedek gehandeld.

De eerste in tijdsorde, aan wien we aandacht willen schenken, is Philo van Alexandrië († 50

na Chr.). Hoewel hij Jood is van afkomst, staat hij buiten de twee genoemde groepen van schrijvers, die over Melchizedek hebben gehandeld. Hij is op-en-top Hellenist en kan dus eerder een heidensch auteur genoemd worden. Wat hij over Melchizedek zegt, is product van zijn allegoriserende methode. Door de tegenstelling tusschen een tyran, die met geweld regeert en een koning, die door rede zijn onderdanen leidt, op Melchizedek toe te passen en uit te werken, laat hij Melchizedek zien als een goeden loods, die ons levenschip een goede navigatie waarborgt. Hij gaat dus uit van het koningschap en noemt hem om de kwaliteiten, die hij daaruit afleidt de orthos logos. Op deze wijze is hij koning des vredes en deswege het priesterschap waardig. Van hem als priester ontvangen de zielen reinen wijn, waardoor ze een goddelijke bedwelming deelachtig worden, waarin ze tot klare bezonnenheid geraken. Dat hij priester is wil ook zeggen, dat hij Rede is. Hij heeft tot „erfenis“, tot aandeel het Zijn, waarover hij verheven, koene, grootsche gedachten heeft. Daárom wordt er gezegd, dat hij priester is van den Allerhoogste. Deze naam toch draagt God niet ter onderscheiding van eenigen anderen God. Die toch is er niet. God heet zoo, omdat Melchizedek als Logos over Hem geen lage en schamele maar groote, onstoffelijke, verheven gedachten heeft. Het Zijn, dat zijn aandeel is, is dus God.²⁾

Uit deze redeneringen blijkt, dat Melchizedek voor Philo geen historisch menselijk wezen is, maar iets bovenmenselijks; een goddelijke kracht, die het denken brengt tot het juiste inzicht en zoo tot deelgenootschap aan God.

§ 3. Ook van Joodsche zijde is Melchizedek wel verheven uit zijn aardse milieu. In het Misjna-tractaat over het Looftuftenfeest (Sukka) wordt hij bijv. genoemd onder de Messiaansche figuren: de Davidische Messias, de Efraïmietische Messias, Elia en Melchizedek.³⁾ Ze zijn n.l. de vier smeden uit Zach. 2:3. (St. vert. 1:20). Als monotheïst uit den tijd vóór Abraham en als niet van het geslacht der Joden werd deze verheven gestalte benut bij de Joodsche propaganda in de Grieksche wereld.

Deze hooge waardeering van Melchizedek is echter bij lange na niet algemeen onder de Joodsche geleerden. Veel algemeener is de gedachte, dat met Melchizedek Sem, de zoon van Noach, wordt bedoeld. (Volgens een gebruikmaking der getallen uit Gen. 11, die door Prof. van Gelderen in het Bijb. Handb. dl I pag. 111 onhoudbaar wordt genoemd, leefde Sem nog in Abrahams dagen!) Met deze identificering wordt bereikt, dat deze in de geschiedenis van Abraham zoo gewichtige persoon in relatie wordt gesteld met in de Thora bekende personen. (Quod non in thora, non in mundo.)

Nog meer wordt Melchizedek van zijn glans beroofd door die rabbijnen, die in de ontmoeting van Abraham met Melchizedek de gebeurtenis zien, waarbij Melchizedek-Sem zijn priesterlijke waardigheid verliest.

In het Misjna-tractaat over de Geloften (Nedarim) wordt gezegd, dat God de priesters wilde laten voortkomen uit Sem, n.l. uit Melchizedek. Maar nu maakt Melchizedek-Sem de fout, dat hij in zijn zegenspreuk over Abraham dézen eerst noemt en pas daarna God. Hiermede verspeelt hij het priesterschap, dat God nu doet overgaan op Abraham. Dit wordt dan bevestigd met Psalm 110, in welken Psalm met de woorden „mijn Heere“ uit vs 1 op Abraham zou zijn gedoeld.

2) De Allegorijs Legum III, 25, 26.

3) Het Jodendom heeft een discrepantie gezien tusschen de beschrijving van den Messias als Vredevoorst enerzijds en als Strijder en Lijder anderzijds. Ter oplossing daarvan onderscheidde men tusschen een Messias, Zoon van Jozef als strijdende en lijdende Messias en een Messias, Zoon van David, als Overwinnaar en Vredevoorst.

Over den doop.
Het eenig ware, echte standpunt in zake den heiligen Doop was ook voor onze redactie, nu tien jaar geleden, een wezenlijke ontdekking.

En zie nu eens, hoe ongelooflijk ver de juistere beschouwing nu reeds is doorgedrongen.

Indien ons standpunt nog aan twijfel onderhevig was; indien het feit, dat de Gereformeerde theologen uit het schoone tijdperk onzer belijdenis, er zoo en niet anders over gedacht en gesproken hebben, niet over en te over met de stukken te bezighen viel, dan zou allicht vrees ons hart kunnen bevangen.

Nu daarentegen zien we al zulk tegenstribbelen kalm en rustig aan.

De tijd komt, en nadert reeds, dat algemeen en door ieder zal ingezien, erkend en met blijdschap beleden worden, dat zóó en niet anders de Gereformeerde Doopsbeschouwing is.

Dr A. KUYPER,
„De Heraut“, No. 888, 14 Jan. 1894.

§ 4. In de Christelijke literatuur der oudheid worden eveneens vele uitspraken over Melchizedek gevonden, die niet passen bij de opvatting dat hij een gewoon historisch persoon is. Vooral in de boeken der ketteren uit de eerste eeuwen van het Christendom.

Theodotus de Wisselaar (plm. 200 na Chr.) monarchiaan als zijn leermeester Theodotus de Lederbeider, hield Melchizedek voor een goddelijke kracht, die hooger stond dan Christus. Melchizedek toch was Christus' voorbeeld en Deze diens afbeelding.⁴⁾

De geleerde asceet Hierakas, die zich voor zijn geschriften van het Koptisch bediende, (plm. 300 na Chr.) en wiens ketterijen Epiphanius in zijn „Artenijakst“ (Panarion, gecit. Haer.) niet vergeten heeft, zag in Melchizedek een verschijning van den Heiligen Geest.⁵⁾

Marcus Eremita (plm. 430 na Chr.) bestrijdt in zijn „In Melchisedec“ een ketterij, die aangaande Melchizedek leerde, dat hij een theophanie was van den niet-vleesch geworden Logos en dus goddelijk van natuur en de Zoon Gods.

In de Gnostiek vervult Melchizedek de rol van „Paralempor“ van het licht en is daardoor een belangrijke schakel in de verlossing uit de duisternis van de materie.

Doch ook vele orthodoxe kerkvaders stellen zich Melchizedek niet voor als gewoon mensch. In de vierde eeuw wordt zoowel in het Oosten (bijv. door Hieronymus) als in het Westen (bijv. door Ambrosius)⁶⁾ in Melchizedek een verschijning gezien van den Christus. In zijn Tractaat over Psalm 109⁷⁾ heeft Hieronymus zelfs verklaard dat dit door alle „ecclesiastici“, waarmede hij de orthodoxe kerkelijke schrijvers bedoelt, is gezegd, aangezien Melchizedek „zonder vader“ (naar het vleesch) en „zonder moeder“ (als God) aangeduid wordt. De neiging tot allegorie is hier weer merkbaar. Onder invloed van de door wetenschappelijke exege uitmuntende Antiocheense school heeft Johannes Chrysostomus zich hietegen verzet.⁸⁾ Waarom, zoo vraagt hij, is vleeschwording van den Zoon noodig, als de Heilige Geest reeds mensch is geworden? Al zou, zoo zegt hij, Melchizedek een hemelsch wezen zijn, dan moest hij toch nog aan Christus onderdanig zijn!⁹⁾

§ 5. Afzonderlijke vermelding verdient de tot heden in de R.-Katholieke kerk doorlopende lijn der sacramentele verklaring der Melchizedek-figuur. Clemens Alexandrinus zeide al, dat

4) c.f. Hippolytus. Refutatio omn. Haer. 7, 36.

5) Hier. 67.

6) Volgens G. Bardy, Melchisedech dans la Tradition Patristique, in Revue Biblique, XXXVI, 1927, pag. 25.

7) De Psalm, dien wij kennen als den 110den, is in de LXX de 109de.

8) Homilia de Melchisedec 3; in P. G. (het groote werk van Migne: Patrologia Graeca) LVI, 260.

9) Volgens G. Wuttke, Melchisedech der Priesterkönig von Salem (Beihfte zur Zeitschr. für die Neutestl. Wiss. 5, 1927), pag. 56.

1) A. Noordtrij in Korte Verklaring m. nieuwe Vert.